

Samlaren

Tidskrift för forskning om
svensk och annan nordisk litteratur

Årgång 143 2022

I distribution:

Eddy.se

Svenska Litteratursällskapet

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Berkeley: Linda H. Rugg

Berlin: Stefanie von Schnurbein

Göteborg: Åsa Arping

Köpenhamn: Johnny Kondrup

Lund: Torbjörn Forslid

München: Joachim Schiedermaier

Oslo: Elisabeth Oxfeldt

Stockholm: Anna Albrektson, Thomas Götselius

Tartu: Daniel Sävborg

Umeå: Maria Jönsson

Uppsala: Torsten Pettersson

Zürich: Klaus Müller-Wille

Åbo: Claes Ahlund

Redaktörer: Niclas Johansson (uppsatser) och Karl Berglund (recensioner)

Biträdande redaktör: Marcus Axelsson

Inlagans typografi: Anders Svedin

Bidrag till *Samlaren* insändes digitalt i ordbehandlingsprogrammet Word till info@svelitt.se. Konsultera skribentinstruktionerna på sällskapets hemsida innan du skickar in. Sista inlämningsdatum för uppsatser till nästa årgång av *Samlaren* är 15 juni 2023 och för recensioner 1 september 2023. *Samlaren* publiceras även digitalt, varför den som sänder in material till *Samlaren* därmed anses medge digital publicering. Den digitala utgåvan nås på: <http://www.svelitt.se/samlaren/index.html>. Sällskapet avser att kontinuerligt tillgängliggöra även äldre årgångar av tidskriften.

Svenska Litteratursällskapet tackar de personer som under det senaste året ställt sig till förfogande som bedömare av inkomna manuskript.

Svenska Litteratursällskapet PG: 5367–8.

Svenska Litteratursällskapets hemsida kan nås via adressen www.svelitt.se.

ISBN 978–91–87666–42–1

ISSN 0348–6133

Printed in Lithuania by
Balto print, Vilnius 2023

tyrliga, normbrytande och samhällskritiska romaner. (344)

Här pekar Ullström ut en koppling mellan ungdomslitteratur och folkhemsdiskurs som gärna hade fått utvecklas ytterligare. På vissa sätt är Ullströms studie nämligen inte bara en berättelse om ungdomslitteraturen och folkhemmet utan också om vuxna författares berättande om och gestaltande av folkhemmet för unga. Det handlar om författarnas framtidshopp, drömmar och önskningsar för de unga, och kanske för sig själva.

Sammanfattningsvis utgör Ullströms avhandling ett viktigt bidrag till forskningen om svensk ungdomslitteratur. Studien är väl förankrad i tidigare forskning men utvecklar också fältet i nya riktningar. Det är en gedigen studie som behandlar ett omfattande material som undersökts ur ett perspektiv som tidigare inte beaktats på samma systematiska vis. Det är sällan man ser avhandlingar ta ett sådant stort grepp och på detta sätt ha ambitionen att skissa längre utvecklingslinjer. En av styrkorna med avhandlingen är att den, genom sitt genomgående fokus på nodalpunkterna hem och utbildning, förmår åskådliggöra förändring och kontinuitet över tid i relation till fenomen som nationsbygge, kvinnofrigörelse och demokrati.

Det är ett intressant resultat att ungdomsromanen har en så tydligt individorienterad världsåskådning och att dess sätt att gestalta folkhemsidéer är tätt förbunden med en liberal ideologi. Även den klasskodade motdiskurs som kartläggs är ett viktigt bidrag. Avhandlingen förbereder väg för framtida forskning som kan ta vid och fördjupa och problematisera de resultat som här presenterats.

Avhandlingens brister handlar som tidigare nämnts om begreppen ungdomslitteratur och folkhem som hade kunnat problematiseras mer, diskursanalysens begränsningar samt bristen på generoperspektiv.

Dessa brister förtar dock inte intrycket av att Ullströms ambitiösa och på många sätt gedigna avhandling är ett väsentligt bidrag till inte bara forskningen om barn- och ungdomslitteratur utan också till förståelsen av folkhemsideologin. Precis som antyds i Ullströms slutdiskussion vill jag understryka att studien faktiskt också visar vad skönlitteraturen har att ge till historieskrivningen genom sin gestaltningsförmåga. Genom denna gestaltningsförmåga, och genom Ullströms studie, har vi fått syn på alla de konkreta sätt som frågor om klass, bildning, ojämlikhet, och mobilitet tar sig uttryck

i det myllrande levande och röriga livet under förra seklet. Där en ung människas sätt att balansera mat på en gaffel kan ha större betydelse för framtiden än man tror.

Maria Jönsson

Henriikka Wilinger, *Att bli en på svenska läsande människa? Flerspråkiga högutbildade vuxnas skönlitterära läspraktiker*. Malmö Studies in Educational Sciences 95, Malmö universitet. Malmö 2021.

Henriikka Wilingers doktorsavhandling *Att bli en på svenska läsande människa? Flerspråkiga högutbildade vuxnas skönlitterära läspraktiker* placerar sig i skärningspunkten mellan läsningens påstådda kris, flerspråkighetsforskningen och integrationspolitiken genom att lyfta fram högutbildade flerspråkiga vuxnas läsning av skönlitteratur. I avhandlingen undersöks varför, hur och på vilka språk högutbildade flerspråkiga vuxna läser skönlitteratur efter migrationen till Sverige. Syftet med avhandlingen är ”att bidra med fördjupad kunskap om högutbildade flerspråkiga vuxnas skönlitterära läspraktiker efter migrationen till Sverige” (20). Med högutbildade flerspråkiga vuxna avses personer som har vistats i Sverige mellan 1 och 16 år och som antingen har en högskole-/universitetsutbildning eller en avslutad gymnasieutbildning. Mot bakgrund av att detta är en grupp läsare som hittills inte uppmärksamats av forskningen och vars röster sällan hörs i debatten är detta ett mycket angeläget forskningsuppdrag med hög relevans såväl inom som utanför utbildningssystemet.

Fokus vilar på läsning i två olika sammanhang. Dels på läsning i en utbildningskontext och då specifikt på behörighetsgivande universitetskurser i svenska för högutbildade studenter med utländsk bakgrund, dels på fritidsläsningen.

Avhandlingens två övergripande forskningsfrågor är: 1) ”Varför och hur läser högutbildade flerspråkiga vuxna skönlitteratur i avancerade svenskurser?”; samt 2) ”Varför, hur och på vilka språk läser högutbildade flerspråkiga vuxna skönlitteratur på fritiden?” (20). Frågeställningarna är vida, vilket öppnar upp för att kunna anlägga ett brett perspektiv på informanternas läsvanor, lässtrategier och förhållningssätt till skönlitteratur över tid, i skilda sammanhang och på olika språk. Det är ett omfattande arbete Wilinger griper sig an, vilket emellertid reser frågor om huruvida studien möj-

ligen skulle kunnat begränsas något. Genom att återkommande rekapitulera olika aspekter av frågeställningarna synliggör dock Wilinger på ett klargörande sätt hur frågorna besvaras i avhandlingen.

Avhandlingen består av sju kapitel. I det inledande kapitlet presenteras avhandlingens syfte och forskningsfrågor. I kapitel 2 positioneras studien i relation till svensk och internationell forskning inom både det litteraturdidaktiska och det flerspråkiga forskningsfältet. I detta kapitel redogörs också för avhandlingens teoretiska ramverk. I kapitel 3 redovisas de metoder som använts i avhandlingen, det material som samlats in, bearbetning och analys av materialet, övergripande metodologiska frågor samt forskningsetiska ställningstaganden. Kapitlet avslutas med att avhandlingens övergripande analysverktyg presenteras. Här beskrivs också hur de används i analyserna av materialet. Kapitel 4–6 utgör avhandlingens empiriska delar. I dessa kapitel redovisas undersökningen samt presenteras studiens resultat. Detta görs i två separata delar. Del 1, som omfattar kapitel 4–5, ägnas läsningen i en utbildningskontext, medan del 2 behandlar fritidskontexten och redovisas i kapitel 6. I det sjunde och sista kapitlet sammanfattas avhandlingens viktigaste resultat, vilket diskuteras i relation till vad studien bidrar med inom forskningen, till forskningsluckor som identifierats genom studien samt till didaktiska implikationer.

Dispositionen följer en gängse logik för vetenskaplig framställning där de klargörande kapitel- och delkapitelrubrikerna ytterligare bidrar till att det är lätt att orientera sig i avhandlingen. Delkapitlets inre logik, röda tråd och språkliga stringens bidrar ytterligare till att avhandlingen blir transparent i alla delar. Sammantaget mycket god akribi.

Undersökningen är kvalitativt inriktad med mindre kvantitativa inslag och har en etnografisk ansats. I studien har en så kallad triangulering tillämpats, vilket innebär att flera synvinklar, metoder och materialkategorier har fått komplettera varandra för att skapa en helhetsbild. Det är ett gediget empiriskt material som samlats in genom flera olika metoder. Empirin gällande undervisningskontexten består av kursplaner för behörighetsgivande kurser i svenska som främmande språk från två olika lärosäten, studentenkäter, individuella intervjuer med studenter och lärare, gruppintervjuer med studenter samt observation av muntlig tentamen. Studenterna som deltar i studien av utbildningskontexten har vistats i Sverige mellan 1 och 5 år. Det empiriska material som rör fritidskontext-

ten består av djupintervjuer med flerspråkiga läsare som är permanent bosatta i Sverige sedan mellan 3 och 16 år. Urvalsprocessen av informanter och material redogörs för och motiveras väl mot bakgrund av studiens frågeställningar. Också tillvägagångssättet vid datainsamling, kategorisering och analys av insamlad data samt etiska ställningstaganden redovisas noggrant och transparent.

Avhandlingens övergripande teoretiska utgångspunkt är socialkonstruktivistiskt, vilket utifrån Burr (2001) ska förstås som ”att den kunskap som inhämtas genom undersökningen är ett resultat av en viss kontext och någonting som inte per automatik kan tas för givet” (40). Därtill lutar sig avhandlingen mot två teoretiska hörnstenar. Den första är utifrån Vygotskij (1978) och Säljö (2014) ”en socio-kulturell syn på läsning, språk och lärande”, vilken med Barton & Hamilton (2000) både innefattar ”en receptionsteoretisk teoribildning” och ”synen på läsning av skönlitteratur som sociala literacypraktiker” (40). Den andra hörnstenen är en post-strukturalistisk syn på identiteter, som i enlighet med Pavlenko & Blackledge (2004) innebär att identiteter inte ses som ”statiska utan skapas, förändras och omförhandlas i olika sociala kontexter” (40). En utgångspunkt i avhandlingen är därför att en människas flerspråkiga identitet, precis som hens läsaridentitet, kan skifta i olika kontexter och tider. Med utgångspunkt i avhandlingens övergripande teoretiska ramverk placerar sig studien sedan stadigt på två ben: det litteraturdidaktiska och det andraspråksdidaktiska, där de främsta teoretiska ingångarna är receptionsteori, teorier om flerspråkighet och andraspråksdidaktik. Wilinger benämner denna inriktning ”litteraturdidaktik från ett språksociologiskt flerspråkighetsperspektiv” (12). En konsekvens av studiens tvärvetenskapliga karaktär och breda frågeställningar är att avhandlingen är tungt teoretiskt lastad. Såväl teorier som analysredskap definieras dock på ett klargörande sätt och blir viktiga redskap för att hantera studiens inhämtade empiri och angripa frågeställningarna utifrån olika teoretiska utgångspunkter. Flera analysverktyg återkommer också i samband med analys av olika sorts data, vilket är en av avhandlingens styrkor. Trots den mångfald teorier och analysverktyg som avhandlingen opererar med tynger teorin därför inte ner. Tvärtom. Med hjälp av de teoretiska utgångspunkterna och analysverktygen kan Wilinger med precision och säkerhet analysera inhämtad data, teckna en nyanserad helhetsbild över studiens båda forskningsom-

råden och på ett övertygande sätt besvara avhandlingens frågeställningar.

Så till de empiriska delarna av avhandlingen i kapitel 4–6. Kapitel 4 är indelat i fyra delar. Den första delen undersöker upplägg, styrdokument samt kurslitteratur gällande skönlitterär läsning på de två behörighetsgivande kurserna där informanterna i studien av skolkontexten studerar. Kursplanerna jämförs med ämnesplanerna i svenska som andraspråk 1, 2, och 3 inom kommunal vuxenutbildning eftersom gymnasieskolans svenska 3 har samma slutmål och ger samma behörighet för vidare studier som föreliggande kursplaner. Till skillnad från gymnasieskolans kursplaner som är centralt framtagna av Skolverket är kursplanerna på de behörighetsgivande kurserna framtagna av varje enskilt lärosäte, vilket reser frågor om likvärdigheten i dessa kurser. Studien visar också på ett klargörande sätt hur stora dessa skillnader kan bli i realiteten. På lärosäte 2 är den behörighetsgivande kursen både längre och ger ett större utrymme åt skönlitteraturen, som studenterna utifrån målformuleringarna förväntas kunna analysera med hjälp av litteraturanalytisk terminologi. Vid lärosäte 1 signalerar målen istället att skönlitteraturen ska användas i språkutvecklande syfte och är så vagt skrivna att det inte ens framgår om studenterna ska läsa den. Som analysverktyg används Perssons (2007) *legitimeringstypologi* och Parans (2008) modell för skönlitteraturens roll i L-2 undervisningen i kombination med bland annat Tengbergs (2011) läsartsbegrepp. Analysverktygen är väl valda, men analysen hade kunnat stramas upp något så att det tydligare framgått vilka delar av Parans modell som är urskiljbara i materialet. Jämförelsen mellan den kommunala vuxenutbildningen och de behörighetsgivande kurserna är både intressant och relevant liksom också kopplingarna till främmandespråkundervisningen, men ger ett något osorterat intryck. Frågan är om studien inte hade vunnit på att enbart fokusera på de behörighetsgivande kurserna. Detta eftersom kursplanerna, trots vissa gemensamma målbeskrivningar, är framtagna för olika studentgrupper och fokus i den här studien endast vilar på en av dessa. Då hade också det specifika med de behörighetsgivande kurserna i relation till avhandlingens informanter kunnat framträda med tydligare skärpa.

Den andra delen av kapitel fyra belyser studenternas erfarenhet av läsning före kursen. Här används McCormicks begrepp *litterär socialisation* (1994) och Torells Cullerbaserade begrepp *litte-*

rär kompetens (2002) som analysverktyg. Empirin består av både enkäter och individuella studentintervjuer. Denna del visar att de studenter som gått i skolan i ett östeuropeiskt land oftare förknippar läsningen med en skolkontext, fokuserad på kanon och performanskompetens, medan de västerländska studenterna tenderar att relatera läsningen till litterär primärsocialisation och eget läsinresse. De studenter som vuxit upp i Asien hade varken läst mycket hemma eller i skolan. Trots att empirin talar sitt tydliga språk undviker Wilinger skickligt att hamna i generaliseringar beträffande skolsystemens betydelse i geografiskt hänseende och pekar istället på att det begränsade urvalet av informanter (bland annat att endast fyra studenter kommer från Asien) reser hinder för att dra allt för stora slutsatser i det hänseendet. Studenternas geografiska bakgrunder bidrar istället på ett förtjänstfullt sätt till att bredda kontexten inför analyserna av intervjuerna av studenternas syn på läsning och observationerna av textsamtalen längre fram i avhandlingen.

I den tredje delen av kapitel 4 presenteras en analys över hur studenterna och lärarna legitimerar läsningen av skönlitteratur på avancerade kurser. Empirin består av intervjuer med både studenter och lärare. Också här används Perssons (2007) *legitimeringstypologi* som här fungerar som en övergripande struktur för analysen. Denna typologi kombineras med teorier om språk och identitet utifrån bland annat Pavlenko & Blackledge (2004), teorier om andraspråksinläring som Ellis *inputteori* (1994), Cummins (1981) *interdependenshypotes* och Gass begrepp *incidentiell* och *intentionell inläring* (1988) samt teorier och analysinstrument hämtade ur litteraturvetenskapen och litteraturdidaktiken som exempelvis Torells begrepp *performanskompetens* (2002), McCormicks *repertoarteori* (1994) och Felskis teorier om läsinressen (2008). Perssons legitimeringstypologi fungerar utmärkt för att analysera och kategorisera informanternas syn på skönlitteraturens roll. Wilinger kan klart och tydligt visa hur lärarnas och studenternas argument för skönlitteraturens roll i utbildningen kan grupperas i fyra av Perssons kategorier: *Språkutvecklingslegitimeringar*, *sociokulturella legitimeringar*, *skönlitterära legitimeringar* och *upplevelserelaterade legitimeringar*. Samtliga kategorier rymmer också underkategorier, vilka Wilinger urskilt vid analysen av materialet. Det är en elegant analys. Här visar Wilinger sin skicklighet i att identifiera, sortera och kategorisera ett empiriskt material. Med hjälp av de poststrukturalistiska, språkvetenskapliga, lit-

teraturvetenskapliga och litteraturdidaktiska teorierna fördjupas analyserna inom de olika kategorierna och underkategorierna. Materialet erbjuder också intressanta exempel på studenternas erfarenheter av det svenska skolsystemet, vilket reser frågor om såväl synen på språkinläring som på litteraturens roll i undervisningen av flerspråkiga studenter. Så berättar till exempel Amala att hon blivit uppmanad av en lärare att bara läsa på svenska nu när hon är i Sverige. Wilinger kommenterar detta på följande sätt:

Före detta läraren tycks ha gjort ett försök till påtvingad (imposed) identitet och påtvingat språkbruk (Pavlenko och Blackledge, 2004). Det verkar ha blivit Amalas egen strategi hon använder för att inte blanda ihop språken, som är många i hennes repertoar. Här ser vi vilken roll läraren kan ha: Amala läser, trots att hon kämpar, uteslutande på svenska. Lärares uppmaning signalerar en monolingvistisk syn på språk och identitet – snarare än en flerspråkig (Blackledge, 2005). (124)

Den monolingvistiska syn på språkinläring som framträder genom lärarens yttrande rymmer dock ett pedagogiskt och integrationspolitiskt ställningstagande som har ifrågasatts på flera håll inom forskningen. Jag hade gärna sett att Wilinger problematiserat detta lite mer ingående, vilket också låtit sig göras utifrån den forskning som presenteras i forskningsöversikten samt utifrån de teorier och analysverktyg som används i avhandlingen. Detsamma gäller Rafael som i sin frustration över att i undervisningen återkommande tvingats läsa böcker som handlar om migranter utbrister: ”Jag vill inte läsa om invandrare. Någon tror det men nej.” (138) Det hade varit synnerligen intressant med en problematisering av Rafaels yttrande utifrån frågor som ”vem tror det?”, ”varför tror någon det?” och ”vem tror ’någon’ att Rafael är”? Också här finns teorier och analysverktyg som Wilinger redan opererar med i avhandlingen. Det här är emellertid endast detaljer i ett kapitel som imponerar genom ett skickligt hanterande av en variation av teorier och analysinstrument och som i många avseende är inträngande, problematiserande och bidrar med värdefulla kunskaper om denna grupp studenters syn på och erfarenheter av läsning av skönlitteratur på avancerade kurser.

Kapitel 5 består av två delar. Den första delen är en observationsstudie av det muntliga examinationstillfället i kursen. I denna del analyseras data hämtad från de sju textsamtalen som ge-

nomfördes på lärosäte 1. Textsamtalen kategoriseras utifrån en analysmodell som Wilinger arbetat fram utifrån Kims (2004) *receptionskategorier* och Tengbergs (2011) *läsararter*. Utifrån empirin kunde Wilinger urskilja de två övergripande läsararterna *konkreta* respektive *abstrakta* läsararter. De konkreta läsararterna kunde i sin tur delas in i *språkfokuserade*, *händelsefokuserade*, *personliga* och *omvärldsrelaterade* läsararter medan de abstrakta förgrenade sig i *tolkningsfokuserade*, *litterärt fokuserade* och *metakognitiva* läsararter. Det är i flera avseenden en utmaning att analysera textsamtal med fokus på läsararter – inte minst beroende av att flera läsararter ofta överlappar varandra. Wilinger avlyssnar dock materialet lyhört och analyserna är både skarpa, inträngande och eleganta. Den skickligt genomförda kategoriseringen bidrar ytterligare till analysens klarhet och stringens. Studien visar övertygande hur de abstrakta läsararterna dominerade över de konkreta och även hur studenterna tenderade att höja abstraktionsnivån då exempelvis läraren konkretiserade frågan eller om frågan var allmänt ställd. De abstrakta läsararterna kunde se olika ut beroende på bok, individ och repertoar. Gemensamt var att *critical literacy* lyste igenom även i de fall där den litterära performanskompetensen inte uppvisades.

I den andra delen av kapitel 5 hämtas empirin från gruppintervjuerna med studenterna. Analyserna bygger dels på dikotomier bestående av *analytisk* kontra *upplevande* läsning, dels på en kombination av dessa, det vill säga en med Persons begrepp (2007) *kreativ* läsning. För att karaktärisera läsarens möte med texten används McCormicks (1994) begrepp *matchning*, *kollision* och *spänning*. Användandet av dessa analysverktyg kombineras med verktyg hämtade ur andraspråksforskningen och då framförallt begreppen *intentionell* och *incidentiell* inläring (1988). Studenternas läsning kopplas också både till Parans (2008) modell och till individuella inlärningsstrategier. Också i denna del av avhandlingen visar Wilinger sin känslighet inför materialet och sin analytiska skärpa. Genom en väl genomförd och övertygande analys visas hur de flesta studenterna läser kreativt och att den kreativa läsningen består av en kombination av inlevelsefull läsning och mer distanserad litteraturanalys samt att det i många fall fanns en tydlig andraspråksdimension i den kreativa läsningen. Wilinger kan också dra den intressanta slutsatsen att läsarten verkade överföras till individernas andraspråk så att den kreativa läsningen ofta kombinerades med en självständig och aktiv språkinläring. Ytterligare

ett tydligt resultat är att den kreativa läsarten, oavsett om den var språkfokuserad eller inte, ledde till en matchning mellan läsarens och bokens reper-toar, medan den spontana och upplevelsefokuse-rade läsarten ofta ledde till en kollision.

I kapitel 6 förskjuts fokus mot fritidskontex-ten. Här belyses före detta studenters läspraktiker efter flera års vistelse i Sverige. Kapitlet är indelat i två delar. I den första delen, som är inspirerad av narrativ forskning, genomförs fördjupade analy-ser av tre informanternas läsbiografiska berättelser. I den andra delen diskuteras de tre läsporträtten ut-ifrån de övriga sju som ingår i studien. Studien av de läsbiografiska porträtten utgår ifrån begreppet epifani i enlighet med Denzins definition (1989), alltså i betydelsen ”avgörande händelse” eller ”en serie händelser” och bygger på ögonblick, perioder eller händelsekedjor i det förflutna som informan-terna lyft fram eller ofta återkommit till under in-tervjuerna. Den övergripande analysen bygger på Felskis (2008) differentiering i fyra kategorier läs-intressen, men också tidigare använda begrepp ur den receptionsteoretiska forskningen används här. Därtill används Pavlenko & Blackledges (2004) termer *positionering* och *position* samt Bourdieus kapitalbegrepp (1977).

Också här visar Wilinger sin lyhördhet inför ma-terialt och skicklighet i att systematisera och ana-lysera empiri. Kapitlet visar att de flesta informan-terna har en stark litterär identitet samt hur fritids-läsningen präglas av en stor variation av läsprakti-ker som ofta också pågår parallellt och synes vara relaterade till en mängd individuella faktorer som relationen till svenskans ställning i individens fler-språkiga repertoar, integration och positionering, familjesituationen samt vistelsetiden i Sverige. Fel-skis kategorier är väl valda för att analysera och syn-liggöra hur informanterna anpassar sina olika språk efter läsningens syfte och övriga analysverktyg bi-drar förtjänstfullt till att bredda och fördjupa ana-lyserna. Kapitlet visar också på ett övertygande sätt hur informanternas olika språk delvis får olika funktioner av att vara ett känslspråk, ett kunskaps-språk, ett integrationsspråk, ett interkulturalitets-språk och ett kärleksspråk samt att detta skiftar be-roende av olika individuella variabler. Informan-terna tycks inte heller i första hand positionera sig som andraspråkläsare utan som läsare med fler-språkiga läspraktiker. Vad gäller frågan om läs-ning på informanternas andraspråk drar Wilinger slutsatsen att läsningen initialt varit kopplad till språkinläringen och således nyttobetonad – stu-

denterna läser för språkutvecklingen och för att lära sig om den omgivande kulturen. Successivt har den dock förlorat sin roll som verktyg för språk- och kunskapsutveckling för att med tiden styras av samma läsintressen som läsningen på förstaspråket eller andra starka språk.

Det är en i alla delar mycket intressant avhand-ling men också ett viktigt inlägg i den integrations-politiska debatten. Inte minst genom att avhand-lingen lyfter fram migranter i ett positivt ljus, med fokus på de språkliga, interkulturella och utbild-ningsmässiga kapital en stor grupp migranter har med sig som resurs redan när de kommer till Sverige. Till skillnad från tidigare forskning, som ofta kun-nat påvisa hur flerspråkiga individer har ett sämre utgångsläge beträffande läsförståelse, skolframgång och framtidsutsikter i jämförelse med majoritets-språkiga (se till exempel Bråten 2008; Hvistendal & Roe 2004), visar denna studie tvärtom hur mig-ranter med hög utbildning har ett mycket gynn-samt utgångsläge. Avhandlingen visar hur flera av de högtbildade migranter som deltagit i denna studie ofta har med sig en mycket hög litterär kom-petens som de sedan kan överföra till sitt nya språk. Efter migrationen till Sverige fördjupar och stärker de sitt kulturella kapital i den nya språkliga och kul-turella kontexten genom att läsa svensk skönlitte-ratur. Avslutningsvis kan Wilinger konstatera att dessa migranter både erövat en, med Wilingers termer, *flerspråkig litterär identitet* och en *flerspråkig litterär kompetens*.

Sammanfattningsvis är Henriikka Wilingers doktorsavhandling ett ambitiöst, gediget och mycket värdefullt bidrag till forskningen men också till utbildningssystemet och samhället i öv-rigt. Analyserna är inträngande och problemati-serande samt präglas övergripande av analytisk skärpa, kritisk blick och en lyhördhet inför det empiriska materialet. Genom avhandlingen visar Wilinger att hon med precision och säkerhet kan hantera ett rikt material, en betydande mängd teori inom olika områden och flera olika vetenskapliga metoder. Det är en mycket god prestation och mer än vad som krävs inom ramen för en doktorsav-handling.

Anita Varga